

OSVRT NA PREDAVANJE - LOGIČKA ORGANIZACIJA WEB SJEDIŠTA

Tema ovog predavanja su modeli logičke organizacije web sjedišta (eng. web site). Imamo 4 glavne logičke organizacije weba, i svaka od njih ima svoje potkategorije. Logička organizacija je definiranje veza između pojedinih dokumenata unutar web sjedišta.

Četiri glavne vrste logičke organizacijske forme su linearna, mrežna, statička i web organizacija.

Linearna organizacija je, kako i samo ime nalaže, linearna, što znači da je to čitanje dokumenata unutar web sjedišta koje se radi korak po korak (što je vrlo važno). Možemo to usporediti s IKEA uputama za slaganje namještaja.

Linearna organizacija se dijeli u potkategorije, u osnovnu, linearnu s alternativama, s opcijama i s izletima.

Primjer osnovne linearne organizacije je html stranica. Na primjer tabovi, Powerpoint prezentacija (tj. slideshow) funkcioniraju tako da ako se želimo vratiti na prethodni slajd, samo zaustavimo prezentaciju i vratimo se natrag, i takva organizacija daje korisniku priliku da doživljava stvari koje se događaju određenim redoslijedom. Opcijom preload (precash) korisnik može u novom prozoru učitavati sadržaj jedne stranice dok u svom prozoru čita sadržaj druge stranice. Najčešće navigacijske oznake su strelice za naprijed i natrag.

Linearna organizacija s alternativama se razlikuje od osnovne po tome što korisnik nema više opciju back, već mora imati poseban link da bi se vratio unatrag. Ova organizacija je rudiment osnovne simulacije na webu. Najčešće se koristi kod online anketa. Za ovaj tip organizacije preload je znatno otežan jer ne možemo unaprijed otvoriti što će korisnik reći (iako danas je to lakše napraviti jer su uređaji jači). Preload se može napraviti recimo na temelju statistike provedene ankete.

Linearna organizacije s opcijama se koristi kada želimo omogućiti preskakanje stranica prilikom surfanja (zapravo kontrolirano osnovno preskakanje). Na primjer ako imamo stranicu na kojoj su reklame koje želimo preskočiti i doći na drugu stranicu gdje su npr. oglasi. Web dizajner to unaprijed planira, i oznake koje koristimo su strelice za naprijed/nazad i preskakanje.

Linearna organizacija s izletima ima dozvoljenu diverziju linearne organizacije; ne smijemo pretjerivati jer inače dobivamo razgranatu organizaciju. Primjer ovakve organizacije je online slikovnica za djecu gdje je na npr. 3. strani video

dinosaur, a na 4. dva objašnjenja za dvije vrste dinosaur, ili prezentacija s nekim dodatnim objašnjenjima. Preload je učestao.

Mrežna logička organizacija je jedna od glavnih organizacija koju koriste web trgovine. Povezana je dokumentima u stupce i redove, to jest horizontalu i vertikalu. Recimo da imamo web trgovinu s 3x3 organizacijom; u kolone ćemo staviti tzv. ključeve. Prva kolona će biti za ključeve „košulje“, druga za „hlače“ i treća za jakne. U redovima imamo ključeve djeca, žene, muškarci. Ovisno o tome na kojoj smo stranici (o kvadratiću u kojem se nalazimo), toliko linkova trebamo napraviti za daljnje stranice. Ako smo u prvom kvadratiću, morat ćemo napraviti dva linka jer se povezuje na dvije stranice, a ako smo u petom radit ćemo četiri linka jer se vežemo na četiri druge stranice (kvadratića). Layer je razina pretrage koju stavljamo da bismo prikazali cijene. Preload i precash su u ovom slučaju kompliciraniji za napraviti jer imamo više stranica koje bismo trebali imati upaljene unaprijed u pozadini.

Stablena (hijerarhijska) logička organizacija se vrlo lako može preuređivati i modificirati - u određenim trenucima dijelovi se mogu sakriti bez da se cijeli izgled weba ruši. Ovu vrstu dijelimo na usko i široko stablo.

Najjednostavniji primjer uskog stabla je binarno stablo. Predstavlja se vrlo mali izbor koji zahtijeva puno klikanja da bi mogli doći do neke informacije. Pravilo troklike - ako je naš korisnik tri puta kliknuo, on očekuje da se neće izgubiti na stranici; preferira se dubina naspram širine, i stranica se lako pamti.

S druge strane, široko stablo preferira širinu naspram dubini; ima vrlo malo klikova da bi došli do informacije, i korisnik se lako izgubi na stranici. Primjer ovakve organizacije su auto kuće koje nude razne modele auta. Jako je bitno korištenje abecedarija, jer on znatno ubrzava pretragu ako korisnik zna što želi. Layeri se stavljaju jedan na drugi dok se ne ispune svi kriteriji koje stranica treba imati.

Web organizacija izvire iz stablene. Na primjer, pauk i njegova mreža - mreža se stvara oko središnjeg sustava i dolazak do jednog predmeta/stranice najkraćim mogućim putem. Ovakva organizacija je složena tako da je prva stranica home, zatim link o nama, proizvodi, novosti, i kontakt, i te se stranice još granaju. Primjer takve web organizacije je stranica Grafičkog fakulteta. Svi linkovi koje vidimo imaju opciju naprijed i natrag, i uvijek je potrebno negdje imati link koji vodi natrag na početnu stranicu. Full mesh je dio web organizacije, i znači

potpuna mreža odnosno poduhvat. Iako se stranice mogu stavljati u full mesh, i dalje mogu zadržavati stablastu strukturu.

Miksana forma (miksana hijerarhija) je najčešća u stabilnoj formi. Imamo jedan val (koji predstavlja vezu, to jest početku stranicu) i na njemu stoje točke (koje su zapravo stranice). Iz svake od tih točaka se granaju druge kategorije i daljnje potkategorije. Hub i spoke su osovine i žice. Ovakva organizacija je česta za web portale.

Web sjedišta kategoriziramo po broju ulaza na propusnu, polupropusnu (poroznu) i na čvrstu organizaciju.

Kod propusne organizacije su sve stavke povezane. ako korisniku dopustimo da uključi neku vanjsku stranicu i isključi se, sutradan se može vratiti jer ostaje zapamćena. Prednost ove organizacije je prepuštanje kontrole korisniku. Mana je što smanjuje mogućnost promjene dubokih stranica jer ona ne može biti promijenjena budući da je puno korisnika spremilo tu stranicu s planom da se sljedeći dan vrate na nju. Smanjena je i mogućnost reklamiranja, što smanjuje i novčane prihode.

Najčvršća organizacija ima samo jedan ulaz. Prednost joj je laka modifikacija i organizacija web sjedišta, i dobra je za reklamiranje. Mana je što se korisniku oduzima kontrola i smanjuje mogućnost pretrage vanjskim pretraživačima.